

író, hanem, ha elnagyolt vonalakkal s a valóság alig számbavehető lát-
szatával is, de a mindennapi élet jelentéktelen mozzanataival utal tété-
leire. Ezekben az írásaiban ráismerni a valóság egy-egy fintorára s
minden bizonnyal ez az az ut, melyen haladnia kell.

(Kovács Katona Jenő)

KOVÁCS GYÖRGY: ERDÉLYI TÉL. (Cserépfalvi, 1938.) A falukutatás
irodalmi vetületét adja Kovács György Erdélyi tél című regényé-
ben. Egy erdélyi faluról szól az elbeszélés. A mostan oly divatos orvoson
keresztül nyúl a beteg faluhoz, hogy annak külső és belső nehézségeit
felrajzolja. Bemutatja a kisgazdák egymásközötti vetélkedését. Erősen
hangsúlyozza, hogy sokkal nagyobb átok az a torzalkodás, ami a ma-
gyar paraszt egymás közötti egyenetlenségéből származik, mint az, hogy
a román hatóságokkal is számolniuk kell. Kovács különböző típusokat
vesz a tollára. A regény háromszáz oldalán keresztül a tehetetlenség, a
düh, a kicsinyes utszéli intrika, a félretaposott, kiszikkadt emberi
értelem s az orvos emberfeletti akarata küszködik egymással. Ebből követ-
kezik, hogy az orvos magasan felette áll sorstársainak. Csupa erő és jó-
ság, de a városból magával hozott felesége sem érti meg. A regény eb-
ben a terjedelemben sem több alakok felvázolásánál, akiknek teljes testi
és lelki tevékenységét még legalább újabb két kötetre lehetne kiépíteni.
A falu montirozása nem sikerült rosszul. A regény olvasásánál mégsem
marad el az érzés, hogy bizonyos dolgok, mintha sablonok lennének. Az
emberek éleveségéhez, életből vet mintázatahoz nem fér kétség. De az
élet mélyén nyögő csirák, amikből a tragédiák és okozatok vaskövetke-
zéssel kibujnának, csak utalásokban élnek, inkább az elbeszélés elbeszél-
lésében. Az elbeszélés folyamatos és olykor sodró is. Kovács György
egészséges ösztönére vall, és írói elhivatottságára, hogy túlzásaiban nin-
csenek helyrehozhatatlan romantikus hibák. Nem ölik a székekelyek egy-
mást percenként és nem eszik meg egymást karikára vágott vörös hagy-
mával. A nagy nekibusulások sem olyan végzetesek, mint amilyenekkel
minket sok jónevű író elkényeztetett. Kovácsnak nem kenyeré a patéti-
kus ömlés, kivéve a regény végét, ahol más hétrpróbás író is mellé szo-
kott fogni. Amit az erdélyi faluról megtudunk az szomorú, de nem vi-
gasztalan. A sötétség és elmaradottság nemcsak az erdélyi falu velejáró-
ja. A részletekben hiába keressük azt a specifikusat, ami világosságot
derítene arra, amiért erdélyi. Kovács sok tekintetben messze túlhaladja
nagy írás készségű erdélyi kollegáit, akik látásmódjukban inkább a sza-
vak pompáját cizellálják, mintsem a szavaik valóságát. Viszont Kovács
egyelőre nem belletrista. Azzal az ifju erdélyi gárdával tart rokonságot,
akik most tünedeznek fel s akiknek mondanivalói nem az erkölcsi, hanem
a társadalmi mondanivalókat feszegetik. Tapogatózva és bátortalanul bo-
torkál ezen az uton, de mintha erőnek erejével szabadulni akarna azok-
tól a megkötöttségektől, amik őt a szokványos nagy erejű, nagy gondola-
tu, nagy elhivatottságu hősökhez kötik. Talán főhősében az orvosban tar-
tott ki leginkább ezen romantikus hősi típus mellett, de könyveljük be-
csületére, hogy ez a regényalak sikerült legszürkébbre, legsemmitmon-
dóbbra. (Pap Gábor)

EZER ÉV DUNAI TÖRTÉNETE. Csakis a mai idők felszültségei közt
nyilhatott alkalom az ezeresztendősi dunavölgyi kérdés oly tiszta be-
mutatására, mint *Bányai László* minap megjelent történelmi röpiratában
(*A magyarság a Dunavölgyében*, Kolozsvár, 1938.). A nagynémet keleti
terjeszkedés egyre kiméletlenebbül hatja át a dunavölgyi népeket s egy-